Boglár

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	62.574
Készítés ideje:	16. SZÁZAD
Készítés helye:	Magyarország
Anyag:	arany (22 karátos); gyémánt; gyöngy
Technika:	áttört; öntött; zománcozott
Méretek:	átmérő: 2,5 cm súly: 2,90 g

A boglár többnyire gomb formájú ékszer, amely a 16. században élte virágkorát , amikor jellemzően magyar díszruhák ékesítésére szolgált. A magyar reneszánsz női és férfi díszruhához sok és sokféle ékszer tartozott, amint arról a korabeli festmények is tanúskodnak. A boglárok két fő típusa a hajlított, "S" formájú, valamint a virágidomú, melyeket díszgombként vagy szalagra fűzve nyakékként viselték őket. Finomságuk és vékonyságuk folytán, nem gombolva, hanem felvarrva hordták, a hátoldalon található fül segítségével.

Az itt bemutatott ékszerek igen szoros kapcsolatot mutatnak más, Magyarország és Erdély területén folytatott ásatásokon előkerült régészeti leletekkel. 1897-ben a küküllővári református templom renoválásakor feltárt kripta három női sírjából 95 különböző típusba sorolható boglár került elő. A halálozási dátumok alapján feltehetően 1604 előtt készülhettek. Ezekből néhány, csere útján került az Iparművészeti Múzeumba. Pár évvel később Szolnokról majd az 1930-as évek elején, a csengeri református templom kriptájából, illetve a romániai Buda helységből Mihnea havasalföldi fejedelem lányának sírjából hasonló leletek kerültek felszínre. Valószínűleg Erdély valamely ötvös központjában – Kolozsváron, Nagyszebenben esetleg Brassóban – készültek 1550 és 1620 között. Néhány közülük jelzett.

Az Iparművészeti Múzeumban őrzött boglárok (ltsz. 62.574, 62.575, 62. 592, 62.597) forma, színhasználat, díszítés és készítési technika tekintetében több csoportra oszthatók: a vékony aranylemez, gyöngyökkel és gyémánt-, illetve rubin kövekkel kirakott, a kék, fehér és fekete zománcot, középen poncolóval bemélyített kis pöttyök, illetve arany lemezkék díszítik. Külön érdekességük az igen vékony arany szálból kialakított spiráldísz, amelyet ennek befoglalására előre kialakított rekesz keretel.

A boglárok Ráth György (1828–1905), az Iparművészeti Múzeum első főigazgatójának özvegye, Melcsiczky Gizella adományaként kerültek a múzeum gyűjteményébe. A Ráth házaspár gazdag magángyűjteménye a zománcos, gyöngyökkel, ékkövekkel díszített régi magyar ékszerekben is bővelkedett. Ezek javát a Ráth György által szervezett 1884. évi ötvösmű-kiállításon, majd az 1896-os millenniumi kiállításon is bemutatták.

Irodalom

- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 67. (Csóka Veronika)
- szerző: Horváth Hilda: *Iparművészeti kincsek Magyarországon*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2000. - Nr. 230-237 és Nr. 6. és kép

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum